

Силабус курсу
ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ
ОСІБ З ПСИХОФІЗИЧНИМИ ВАДАМИ

Освітній ступінь – магістр
Галузь знань: 01 Освіта/педагогіка
Спеціальність: 016 Спеціальна освіта
(Фізична реабілітація)
Освітньо-професійна програма
«Спеціальна освіта (Фізична реабілітація)»
Кількість кредитів – 3

Рік підготовки, семестр – 2 рік, 3 семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять: ауд. 607
Консультації: четвер 14.05, ауд. 607

Мова викладання: українська

Керівник курсу

Канд.біол.наук Храбра С.З.

Контактна інформація: 0676720272

Анотація дисципліни

Метою викладання дисципліни є навчання студентів методиці та організації навчального процесу осіб з психофізичними вадами, який передбачає особистісно зорієнтований підхід до навчання, в основі якого – індивідуальний підхід до кожної дитини з урахуванням усіх її індивідуальних особливостей – здібностей, особливостей розвитку, типів темпераменту, статі, сімейної культури тощо, знань спеціальних методик і новітніх технологій навчання та виховання дітей з психофізичними порушеннями.

Зміст дисципліни розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців у сфері спеціальної освіти, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент

	<i>Темати</i>	<i>Результати навчання</i>
	Змістовний модуль 1. Науково-теоретичні засади корекційно-виховної роботи	

1	ТЕМА 1 Становлення науково-теоретичних підходів у сучасній системі спеціальної психології та педагогіки	Знати специфіку корекційно-розвивальної роботи, головне завданням ПМПК, напрям діяльності, Принцип системності корекційних, профілактичних і розвивальних завдань
2	ТЕМА 2. Структура порушеного розвитку та механізми формування системних відхилень	Знати основні поняття в спеціальній освіті. Види порушень психофізичного розвитку. Проведення діагностики дітей з порушеннями. Типи комунікаційних бар'єрів
3	ТЕМА 3. Компенсація, адаптація, корекція, реабілітація, абілітація як категорії спеціальної психології та педагогіки	
4	ТЕМА 4. Оцінювання і розроблення індивідуального навчального плану	
Змістовний модуль 2. Психолого-педагогічна характеристика осіб із психофізичними вадами		
5	ТЕМА 5. Психолого-педагогічна характеристика дітей із вадами інтелекту	Знати і розуміти термін «діти з особливими освітніми потребами». Знати характеристику порушень такої категорії дітей: з порушеннями слуху (глухі, оглухлі, зі зниженим слухом); з порушеннями зору (сліпі, осліплі, зі зниженим зором); порушеннями інтелекту з мовленнєвими порушеннями; з порушеннями опорно-рухового апарату; зі складною структурою порушень (розумово відсталі сліпі чи глухі; сліпоглухонімі та ін.); емоційно-вольовими порушеннями та дітей з аутизмом, а також роботу вчителя з дітьми з ООП.
6	ТЕМА 6. Психолого-педагогічна характеристика дітей із затримкою психічного розвитку	
7	ТЕМА 7. Психолого-педагогічна характеристика дітей із вадами слуху	
8	ТЕМА 8. Психолого-педагогічна характеристика дітей із вадами зору	
9	ТЕМА 9. Психолого-педагогічна характеристика дітей із раннім дитячим аутизмом	
10	ТЕМА 10. Психолого-педагогічна характеристика дітей із дитячим церебральним паралічем	
Змістовний модуль 3. Система навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи серед дітей із психофізичними вадами		

11	ТЕМА 11. Нормативно-документальні засади навчання й виховання дітей із особливими потребами	Знати основні статті Закону України щодо спеціальної освіти
12	ТЕМА 12. Особливості навчально-виховної та корекційно розвивальної роботи серед дітей із особливими потребами	Знати: Проведення діагностики розвитку дитини з особливими потребами; Складання комплексної програми розвитку дитини з особливими потребами; Проведення навчальних та корекційно-виховних занять з дитиною; Створення методичних матеріалів для корекційно-виховної та навчальної роботи
13	ТЕМА 13. Здоров'язберігаючі технології для «особливих дітей»	Знати і вміти застосувати: - Методика проведення дихальної гімнастики - Методика проведення звукової гімнастики - Методика проведення пальчикової гімнастики - Проведення гідротерапії дітям з особливими освітніми потребами Лікувальну фізкультуру.

Формування програмних компетентностей

Індекс у матриці ОП	Програмні компетентності
ІК	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі освіти та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики
ФК-1.	Здатність знати нормативно-правові основи спеціальності «Спеціальна освіта, корекційно-педагогічної діяльності і професійних обов'язків; уміти налагоджувати міжособистісні стосунки; досвід соціальної, корекційно-педагогічної взаємодії у процесі навчальної і професійної діяльності.
ФК-2.	Здатність вміти виробляти власну стратегію і тактику соціальної поведінки, професійної діяльності з урахуванням інтересів групи (колективу); досвід продуктивної організаційної діагностичної, реабілітаційної, абілітаційної і корекційної роботи в освітньо-професійному середовищі, відстоювати інтереси осіб з ООП.

ФК-3.	Здатність знати основні способи і засоби міжособистісної комунікації, стилі мовлення, практичний досвід комунікації різними мовами в галузі спеціальної освіти; вмiти постійно збагачувати власне мовлення, налагоджувати професійну і корекційно-педагогічну комунікацію, застосовувати інформаційно-комунікативні технології в професійній і науковій діяльності).
ФК-4.	Здатність мати психолого-педагогічні, корекційно-методичні та фахові знання; вмiти відбирати і систематизувати діагностичний, корекційно-педагогічний матеріал з урахуванням вікових, індивідуальних особливостей осіб з особливими освітніми потребами; здатність застосовувати відповідні методи, прийоми, форми, засоби навчання та виховання у ВНЗ та корекційного процесу в закладах освіти та охорони здоров'я; досвід організації корекційно-педагогічного процесу та педагогічного спостереження за викладанням фахових дисциплін; здатність удосконалювати власну викладацьку та корекційно-педагогічну діяльність).
ФК-5.	Здатність знати методологічні та психолого-педагогічні основи корекційної роботи при різних психофізичних порушеннях у осіб з особливими освітніми потребами; вмiти проводити корекційно-розвиткову роботу у різних типах закладів; знати методики та вмiти застосовувати їх в корекційно-педагогічній діяльності).
ФК-6.	Здатність знати основні правила наукової організації дослідно-педагогічної і корекційно-педагогічної діяльності; вмiти раціонально організувати власний науково-дослідний і корекційно-педагогічний процес, самостійно контролювати їх результативність, ефективність, удосконалювати систему самоорганізації на основі сучасних інноваційних педагогічних і корекційних технологій).
ПРН 1.	Володіє знаннями про організацію, управління, нормативно-правове забезпечення, соціально-економічні та культурні умови діяльності спеціальних освітніх установ для дітей з порушеннями психофізичного розвитку, інклюзивних навчальних закладів та навчально-реабілітаційних центрів; сучасні досягнення корекційно- педагогічної теорії і практики; Закон України про освіту, Конвенцію про права дитини, нормативно-правові акти та державні документи з питань навчання і виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку; державну мову відповідно до чинного законодавства про мови в Україні.
ПРН 8.	Володіє знаннями про вимоги до оснащення та обладнання навчальних кабінетів, класів, корекційних закладів.
ПРН 9.	Вміє проектувати, планувати і проводити корекційну роботу, здійснювати їх інформаційне, методичне, фінансове та кадрове забезпечення.

Літературні джерела

1. Апаратно-програмний методичний комплекс з корекційно-розвитковою програмою «ЖИВИЙ ЗВУК». Інструктивно-методичний посібник/В.В.Засенко, А.А. Колупаєва, Б.С.Мороз, В.П.Овсяник, К.В.Луцько,Т.В.Богданович,В.О.Конюшняк;К.: видавець О.Т.Ростунов, 2011. – 286 с.
2. Белякова Л. І. Логопедія. Дизартрія. / Л. І.Белякова, Н. Н.Волоськович - М.: Гуманитар. вид. центр ВЛАДОС, 2009.
3. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах: підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш; за ред. А.М. Богуш. – Вид. 2-ге, доповнене. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. – 704с.
4. Вступ до абілітації та реабілітації дітей з обмеженнями життєдіяльності. Навчально-методичний посібник. – К.: ГЕРБ, 2007.
5. Волкова Г. А. Логопедическая ритмика : Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. - М: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2002. - 272 с.
6. Галецька Ю. В. Організація корекційно-виховної роботи в спеціальних дитячих будинках для дітей-інвалідів // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Серія соціально-педагогічна: Випуск VII / За ред. О. В. Гаврилова, В. І. Співака. - Кам'янець-Подільський, 2007. – С. 20-24.
7. Дара С. Корекційні заняття з логопедії у дошкільних закладах. Частина перша. / С. Дара Тернопіль: Мандрівець, 2017. – 335 с.
8. Дара С. Корекційні заняття з логопедії у дошкільних закладах. Частина друга. / С Дара Тернопіль: Мандрівець, 2017. – 197 с.
9. Колупаєва А.А. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи /Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітні навчальні заклади: Монографія. – К.: Педагогічна думка, 2007. – 458 с.
10. Логопедія. Підручник. За ред. М. К. Шеремет. - К.:Видавничий Дім «Слово», 2010.- 76 с.
11. Рождественська М. В., Конопляста С. Ю. Ранній дитячий аутизм: Навчальний посібник. К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2004. – 69 с.
12. Собонович Є.Ф.Вибрані праці з логопедії. / Укл. В.В.Тищенко, Є.Ю.Линдіна. – К. «Видавничий дім Дмитра Бураго», 2015. – 308 с.
13. Хрестоматія з логопедії: Навчальний посібник / М. К. Шеремет, І. В. Мартиненко– К., 2006. – 360 с.

Додаткова:

14. Гаман А. В. Гуманізація освітнього процесу в сучасній школі-інтернаті для дітей з інтелектуальними порушеннями // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Серія соціально-педагогічна: Випуск VII / За ред. О. В. Гаврилова, В. І. Співака. - Кам'янець-Подільський, 2007. – С. 24-28.
15. Даниленко Л.І. Управління інклюзивною школою на засадах менеджменту освітніх інновацій / Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально – методичний посібник / Кол.:авторів: Колупаєва А.А., Найда Ю.М., Софій Н.З. та ін. За заг.ред. Даниленко Л.І., – К.:2007.- 128с.
16. Визель Т.Г. Коррекция заикания у детей / Т.Г.Визель. – М.: АСТ, 2009. – 222 с.
17. Колупаєва А.А., Найда Ю.М. Здійснення процесу оцінки та розробки індивідуального навчального плану/ Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально – методичний посібник / Кол.:авторів: Колупаєва А.А., Найда Ю.М., Софій Н.З. та ін. За заг.ред.Даниленко Л.І., - К.:2007.- 128с.
18. Гомля В., Федорович Л. Артикуляційна гімнастика. Методичні рекомендації для логопедів, учителів і вихователів загальноосвітніх і спеціальних навчальних закладів / За наук. ред. Л. Федорович. – Кременчук: Християнська Зоря, 2008. – 74 с. (Методичний комплекс логопедапрактика).
19. Довідник учителя-логопеда / Авт.-упор. Лупінович С.М. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 112 с.
20. Кузнецова Е.В., Тихонова И.А. Развитие и коррекция речи детей 5-6 лет: конспекты занятий. – М., 2005. – 96 с.
21. Програми з логоритміки для спеціальних загальноосвітніх шкіл-інтернатів для дітей із важкими порушеннями мовлення (1-4 класи). – Донецьк, 2007.
22. Руденко В. И. Логопедия. Практическое пособие для логопедов, студентов и родителей / В. И. Руденко. – Изд. 4-е. – Ростов н/д: Феникс, 2006. – 288 с.
23. Федорович Л.О. Формування правильної вимови у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Методичні рекомендації та дидактичні матеріали для логопедів шкіл і дитячих садків, учителів і вихователів загальноосвітніх і спеціальних освітніх закладів та батьків. – Кременчук: Християнська Зоря, 2011. – 348с.
24. Ханзерук Л.О. Формування досвіду спілкування у дошкільників з церебральним паралічем. Автореферат

дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. - К., 2001.

25. Хохліна О. П. Реабілітаційна робота в спеціальному освітньому закладі: теоретичний аспект проблеми // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Серія соціально-педагогічна: Випуск X / За ред. О. В. Гаврилова, В. І. Співака. - Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2008. – С. 159-164.

10. Інформаційні ресурси

1. <http://www.mon.gov.ua/>
2. <http://www.nbu.gov.ua/>

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись у онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-4) усне опитування, тести, завдання	25
Модуль 2 (теми 5-10) усне опитування, тести, завдання	30
Модуль 3 (теми 11-13) усне опитування, тести, завдання	25
Залік – тести, завдання	20